

OIKAISUVAATIMUS

Tampereen kaupunki

Kirjaamo

Frenckellinaukio 2 B, PL 487

33101 Tampere

kirjaamo@tampere.fi

Asia

Tampereen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätös 11.12.2025

**§ 146 Tampereen kaupungin liikuntapaikkojen ja liikunnan ohjaustoiminnan hinnastot
1.1.2026 alkaen**

TRE:5555/02.04.03/2025

VAATIMUS

Vaadin, että hyväksyttyyn hinnastoon lisätään uusi lipputyyppe seuraavasti:

Voimassa olevan uimahallien vuosilipun ja maauimalan kausilipun haltijoille tarjotaan erillinen lipputyyppe, joka oikeuttaa käyttämään Kalevan uintikeskuksessa sisähallin ja maauimalan välistä kulkuporttia.

Lipputyypin tulee olla joko kausikohtainen kiinteähintainen maksu tai sarjalippu. Sen ei tule olla yksittäin ostettava kertalippu, koska vuosilippujen perusajatuksena on sujuva kulku liikuntapaikalle ilman toistuvaa asiointia kassalla.

En ota kantaa lipputyypin hinnoitteluun.

PERUSTELUT

1. Hinnaston vaikutus ja käytännön seuraukset

Liikuntapaikkojen hinnastoilla ohjataan liikuntapaikkojen toimintaa ja asiakaskäyttäytymistä. Viime vuosina uimahallien hinnastot ovat muuttuneet olennaisesti lähes vuosittain, ja samalla myös toimintakäytännöt ovat muuttuneet.

Aiemmin uimahallien käytännöt perustuivat kertalippuihin, sarjalippuihin ja erityisryhmien vuosikortteihin. Muutokset olivat maltillisia ja ennakoitavia. Toissa vuonna hinnastoon tehtiin merkittävä muutos, kun otettiin käyttöön mm. vuosiliput/kausiliput ja ikääntyneiden maksuttomat käynnit uimahalleissa.

Tällöin Kalevan uintikeskuksessa oli mahdollista ostaa rannekkeeseen tai kertalippuun lisämaksu, joka oikeutti siirtymään väliportin kautta sisähallista maauimalaan. Lisämaksu oli ostettavissa joko kertamaksuna tai sarjalippuna.

Vuoden 2025 hinnastossa tämä lisämaksumahdollisuus poistettiin. Tämän seurauksena sisähallin kautta maauimalaan siirtyvä asiakas joutui ostamaan jokaisella käyntikerralla väliportin käyttämistä varten uuden erillisen kertalipun, vaikka hän oli jo lunastanut uintioikeudet sekä uimahallien vuosilipulla että maauimalan kausilipulla.

Vaihtoehdoksi jäi joko ostaa siirtymistä varten uusi kaikki palvelut sisältävä hintava kertalippu tai kiertää ulkokautta rannekkeilla kahtena erillisenä asiakkaana. Tämä on vastoin vuosilippujen perusidea.

2. Hinnaston vaikutus maauimalan hygieniaympäristöön

Lisämaksumahdollisuuden poistamisessa kyse ei ollut pelkästään asiakkaiden kokemasta harmista. Nykyinen hinnasto vaikuttaa suoraan maauimalan saniteettitilojen kuormitukseen ja sitä kautta terveysturvallisuuteen. Hinnasto ohjaa siihen, että lähes kaikki maauimalan asiakkaat tulevat suoraan maauimalaan, eivätkä enää käytä sisähallin pukukaappeja ja saniteettitiloja.

Kalevan maauimalan saniteettitilat ovat poikkeuksellisen niukat. Ne on rakennettu vain sadalle yhtäaikaiselle kävijälle:

- 112 pukukaappia
- 3 WC:tä ja 7 suihkua naisille
- 3 WC:tä ja 7 suihkua miehille
- 1 esteetön WC
- Altaan reunalla 4 suihkumoduulia, joissa kussakin 3 avosuihkua

Maauimala saa myydä lippuja aidatulle alueelleen enintään 3500:lle samanaikaiselle kävijälle. Hellepäivinä uimalan alueella on useasti ollut yli 2000 asiakasta ja tavallisena kesäpäivänäkin yli 1000. **Saniteettitilat on kuitenkin toteutettu vain sadalle kävijälle.** Lukumäärät ovat samanaikaisesti paikalla olevia maksavia asiakkaita, joilla kaikilla on maauimalakäyntinsä aikana samat tarpeet. Valtaosa maauimalaan tulevista asiakkaista jää siis jatkuvasti käyntinsä ajaksi ilman pukukaappia, suihkua ja WC-tiloja.

3. Rakennuslupavaiheen lähtökohdat ja alkuperäinen käyttötarkoitus

Rakennusvalvonnalta saamani tietojen mukaan Kalevan uintikeskus ja maauimala on maauimalan rakennuslupavaiheessa käsitelty yhtenä kokonaisuutena. Maauimalan yhtäaikaisen käyttäjämäärän on tuolloin arvioitu olevan enimmillään vain 100 henkilöä. Lukua on käytetty autopaikkatarpeen määrittelyssä.

Maauimalaan toteutetut saniteettitilat on mitoitettu tämän saman sadan käyttäjän arvion mukaan.

Lupavaiheessa on edellytetty myös kulkuporttia sisähallin ja ulkoaltaiden välille.

Lähtöoletuksena on ollut, että suurin osa ulkoaltaille menevistä kulkee uimahallin kautta ja käyttää sen pukutiloja ja saniteettitiloja. Näin yhteiskäyttäjät eivät kuormita maauimalan omia niukkoja tiloja. Uimahallin saniteettitilat on mitoitettu realistisesti ja rakennusmääräysten mukaisesti.

Vuoden 2025 hinnasto kuitenkin katkaisi tämän toiminnallisen yhteyden. Uimahallin ja maauimalan toiminnot eriytettiin ja maauimala jäi pelkästään omien puutteellisten saniteettitilojensa varaan.

4. Nykyisen hinnaston aiheuttamat ristiriitaiset seuraukset

Hyväksymällä nykyisen hinnaston lautakunta on käytännössä päättänyt, että maauimalan jopa tuhannet kävijät joutuvat käyttämään vain sadalle henkilölle mitoitettuja saniteettitiloja, samalla kun uimahallin laajat pukuhuone- ja pesutilat jäävät kesäkaudella vajaakäytölle.

Tämä on terveysturvallisuuden kannalta kestävätilanne.

Maauimalaan tuleva asiakas ei voi luottaa siihen, että hänellä on mahdollisuus peseytyä ennen altaaseen menoa, säilyttää vaatteensa lukitussa tilassa tai päästä tarvittaessa WC:hen.

5. Selvitykset, valvonta ja muutoksenhaun rajat

Selvitin asiaa kesällä 2025 useiden tahojen kanssa, mukaan lukien liikuntapalvelut, terveystarkastaja, Valvira, rakennusvalvonta ja Eduskunnan oikeusasiamies. Valvontaviranomaisilla ei ole toimivaltaa puuttua saniteettitilojen määrään, mikäli allasvesi pysyy viitearvoissa.

Eduskunnan oikeusasiamies totesi mm., että asia olisi kuulunut oikaisuvaatimuksella käsiteltäväksi lautakunnassa. En ollut tehnyt oikaisuvaatimusta vuoden 2025 hinnastopäätöksestä. Asiaa ei voitu tutkia kanteluna. Tämän vuoksi teen nyt oikaisuvaatimuksen määrääjässä.

6. Johtopäätökset

Maauimalan saniteettitilojen puute on todellinen ja tiedossa oleva ongelma. Vuoden 2026 hinnastoon sisältyvät uudet maksuttomat käynnit 5–18-vuotiaille toukokuussa ja syyskuussa lisäävät entisestään maauimalan suoraa kuormitusta.

Saniteettitilojen lisärakentaminen on pitkä prosessi, mutta hinnaston avulla olisi mahdollista heti ohjata asiakkaita käyttämään sisähallin tiloja ja siten parantaa terveysturvallisuutta.

Kysymys kuuluu, annetaanko tilanteen jatkua ennallaan myös tulevana kesänä vai otetaanko käyttöön edes ne helpotukset, jotka voidaan toteuttaa pelkällä hinnastomuutoksella.

HALLINTOLAIN MUKAINEN OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

Oikaisuvaatimus kohdistuu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan toimivaltaan kuuluvaan päätökseen liikuntapaikkojen hinnastosta. Kyse ei ole investointi- tai rakennuspäätöksestä eikä talousarviomuutoksesta, vaan hinnaston rakenteesta ja sen ohjausvaikutuksista, joihin lautakunnalla on täysi harkintavalta.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaisesti viranomaisen toiminnan tulee olla tarkoitussidonnaista, tasapuolista ja suhteellista. Lisäksi päätöksenteossa tulee ottaa huomioon päätöksen ennakoitavissa olevat vaikutukset.

Kalevan uintikeskuksen ja maauimalan hinnaston osalta hinnaston ohjausvaikutus on ollut ennakoitavissa: eriyttämällä sisähallin ja maauimalan toiminnot hinnastollisesti on käytännössä estetty asiakkaiden ohjautuminen uimahallin pukuhuone- ja saniteettitilojen kautta maauimalaan. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa maauimalan huomattavasti alimitoitettut saniteettitilat kuormittuvat kohtuuttomasti, samalla kun uimahallin laajat tilat jäävät kesäkaudella vajaakäytölle.

Hinnaston vaikutus asiakkaiden käyttäytymiseen ja sitä kautta maauimalan hygienia- ja terveysturvallisuuteen on ollut ennakoitavissa jo hinnastoa hyväksyessä. Tästä huolimatta lautakunnalle ei ole ollut käytettävissä avointa vaikutusarviointia hinnaston käytännön seurauksista.

Oikaisuvaatimuksessa esitetty vaatimus on suhteellisuusperiaatteen mukainen: vaatimuksena ei ole saniteettitilojen välitön lisärakentaminen, vaan hinnaston muuttaminen siten, että olemassa olevat tilat voidaan ottaa tarkoituksenmukaisesti käyttöön. Esitetty lipputyyppejä on hallinnollisesti kevyt ja toteutettavissa ilman rakenteellisia muutoksia.

Mikäli lautakunta katsoo, ettei hinnastoa ole syytä muuttaa, tulee päätös perustella siten, että siinä arvioidaan hinnaston vaikutukset asiakkaiden terveysturvallisuuteen sekä suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuusperiaatteiden toteutuminen. Pelkkä viittaus lautakunnan harkintavaltaan ei täytä hallintolain 45 §:n mukaista perusteluvelvollisuutta.

Tampereella 5. päivänä tammikuuta 2026

